

~ Методологија ~

ИНДЕКСИ ПРОИЗВОЂАЧКИХ ЦИЈЕНА У СТАНОГРАДЊИ (ПЦГ)

ПРАВНИ ОСНОВ

Тромјесечни извјештај о цијенама грађевинских радова у станоградњи (Т КПС ГРАЂ-ПЦГ) спроводи се по основу Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и у складу са Статистичким програмом 2022-2025.

Обавеза давања података Републичком заводу за статистику Републике Српске (Заводу) заснива се на члану 8. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03).

Према члану 27. и члану 28. Закона о статистици Републике Српске и у складу са Правилником о заштити повјерљивих података, Завод је обавезан да заштити достављене повјерљиве податке. С тим у вези, податке прикупљене у статистичке сврхе, Завод не смије да користи за друге намјене и да објављује као појединачне.

МЕТОДОЛОГИЈА

Методологија за спровођење Тромјесечног извјештаја о цијенама грађевинских радова у станоградњи усклађена је са европским статистичким стандардима и њен садржај прописан је ЕУ Методологијом за краткорочне пословне статистике <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/13927551/KS-GQ-21-018-EN-N.pdf/a971106a-6884-9350-38b1-3b095601bb64?t=1638976676048>.

Циљ и садржај

Циљ, односно резултат ове статистичке активности су тромјесечни индекси продајних цијена за извршене грађевинске радове на стамбеним објектима (стамбене зграде, куће за становање итд.). Индекси произвођачких цијена у станоградњи израчунавају се на основу прикупљених цијена, које се посматрају кроз вријеме. Главна сврха ових индекса је да се користе као дефлатори, те је могуће упоређивати дефлационе вриједности производње у станоградњи током периода (искључује се утицај цијене).

Јединице посматрања / извјештајне јединице

Тромјесечни извјештај о цијенама грађевинских радова у станоградњи подносе економски активна предузећа из Статистичког пословног регистра.

Јединице посматрања су стварно уговорене или фактурисане цијене грађевинских радова у станоградњи. Цијене се прикупљају од грађевинских предузећа која се баве стамбеном изградњом и/или обављају специјализоване грађевинске радове на стамбеним објектима (електричне инсталације, инсталације водовода и канализације, инсталације за гријање и климатизацију, фасадни и штукатурни радови, уградња столарије, постављање подних и зидних облога, фарбарски и стакларски радови итд.).

ОБУХВАТ

Статистичком активношћу (Т КПС ГРАЂ-ПЦГ) обухваћена су активна предузећа чија је главна дјелатност, према Класификацији дјелатности КД БиХ 2010 (НАСЕ Rev. 2), разврстана унутар подручја F - Грађевинарство у области дјелатности 41 - Градња грађевина високоградње (искључујући разред 41.10) и 43 - Специјализоване грађевинске дјелатности.

МЕТОД И ВРИЈЕМЕ ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА

Прикупљање података (цијена) обавља се извјештајним методом, путем Тромјесечног извјештаја о цијенама грађевинских радова у станоградњи.

Образац Т КПС ГРАЂ-ПЦГ садржи четрдесет два грађевинска рада (ставке), који су подијељени у четири основне групе:

- Архитектонски и конструкциони радови,
- Водоинсталатерски и канализациони радови,
- Електроинсталациони радови и
- Машинско-инсталациони радови.

Ово су репрезентативни грађевински радови чије произвођачке цијене се користе за израчунавање индекса.

Образац обухвата и идентификационе, адресне и податке о врсти дјелатности.

ОБРАДА ПОДАТАКА

Индекси произвођачких цијена у станоградњи израчунавају се коришћењем методе Стандардних компонената (МСК), који се обично користи за компилацију индекса цијена аутопута. МСК посматра аутопуте у грађевинарству - станоградњи као пакет стандардизованих хомогених компонената. Ове компоненте одговарају понуди стандардних дјелатности (поменути четири групе радова). Изабрана је репрезентативна типична стамбена зграда, која је коришћена за дефинисање одабира грађевинских радова и одговарајућих пондера.

Индекси цијена компилирају се по основу цијена за стандардне компоненте/грађевинске радове у текућем тромјесечју текуће године и у четвртном тромјесечју 2015. године. Индекс се производи за сваки грађевински рад, на нивоу предузећа, те се добије елементарни индекс (индекс елементарних агрегата). За израчунавање индекса цијена укупне станоградње примјењује се геометријска средина за сваки рад, а даље се пондерацијом добијају индекси за подгрупе, групе радова и укупно.

Израчунавање агрегираних, тј. групних индекса изводи се пондерисањем индивидуалних индекса уз употребу Лесперове формуле.

ПОНДЕРИ

Систем пондерисања за Индекс произвођачких цијена у станоградњи базиран је на предрачуна за типичну стамбену зграду. Овај предрачун садржи 296 различитих врста радова. Предрачун садржи четири групе радова, за које су, такође, расположиве и спецификације грађевинских радова. Пондери на нивоу групе радова израчунавају се коришћењем односа вриједности извршених грађевинских радова за ниво групе и вриједности свих извршених грађевинских радова за типичну стамбену зграду. Свака група радова састоји се од одређеног броја подгрупа грађевинских радова. Идентификовано је 17 подгрупа/активности унутар сваке групе грађевинских радова. Свака подгрупа радова састоји се од одређеног броја грађевинских радова/ставки.

ДЕФИНИЦИЈЕ ОСНОВНИХ ОБИЉЕЖЈА

Цијена представља јединичну вриједност грађевинских радова извршених од стране грађевинских предузећа у посматраном тромјесечју, односно цијену која би била понуђена за ту врсту радова у случају да радови нису извршавани у посматраном тромјесечју. Цијена укључује јединичну фактурисану вриједност уграђеног материјала, утрошеног рада и маржу извођача радова за поједину врсту грађевинског рада по одговарајућој мјерној јединици, исказану у КМ (без ПДВ-а). За сваку појединачну врсту радова, извјештајна јединица је обавезна да упише цијену која је *најчешће реализована* у посматраном тромјесечју.

Индекс произвођачких цијена у станоградњи (индекс ПЦГ) дефинише се као индекс цијене аутпута за врсту грађевинских радова које обављају извођачи грађевинских радова. Овај индекс мјери стопу промјене тржишних цијена тромјесечних грађевинских радова, односно пружа пондерисан просјек промјене цијена „релевантних производа“ (грађевинских радова) у групи производа између два периода. Одговарајућа цијена за израчунавање индекса је основна цијена која искључује ПДВ и сличне одбитне порезе који су директно везани за промет.

УСАГЛАШЕНОСТ СА МЕЂУНАРОДНИМ ПРЕПОРУКАМА

Спровођење активности, дефиниције и листа варијабли, те учесталост прикупљања података усклађени су са препорукама ЕУ Уредбе за пословне статистике 2019/2152 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2152> и Уредбе за имплементацију 2020/1197 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R1197>, чиме је омогућена међународна упоредивост података Републике Српске са другим земљама.

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИСТРАЖИВАЊА

Одговорни произвођач индекса ПЦГ јесте Републички завод за статистику Републике Српске. Прикупљање извјештаја обавља се у Подручним јединицама, док се унос, обрада података и производња резултата обавља у Одјељењу производних статистика Завода. У овом Одјељењу обављају се формалне, рачунске и логичке контроле, анализа резултата итд.

ПЕРИОДИКА СПРОВОЂЕЊА ИСТРАЖИВАЊА

Извјештаји се попуњавају у два примјерка, од којих се један доставља Републичком заводу за статистику Републике Српске, најкасније до 10-ог у мјесецу по истеку посматраног тромјесечја.

Подаци се објављују четрдесет дана након посматраног тромјесечја.

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

За спровођење Тромјесечног извјештаја о цијенама грађевинских радова у станоградњи утврђени су сљедећи методолошки инструменти:

- Образац и унутар њега упутство за попуњавање и
- Писмо извјештајним јединицама.

ПУБЛИКОВАЊЕ

У складу са европским препорукама, индекси ПЦГ се приказују на нивоу четири основне групе радова и укупно за станоградњу у Републици Српској.

Тромјесечно саопштење: „Индекси произвођачких цијена у станоградњи“ доступно је на сајту Републичког завода за статистику Републике Српске: www.rzs.rs.ba

Припремила:

Даница Бабић

Посљедње ажурирање:

28. 2. 2024.